

Povjerenstva za ravnopravnost spolova u Istri

Biserka Momčinović

Sažetak

Povjerenstva kao savjetodavna tijela poglavarstava u gradovima i županiji utječu na promjene u stavu javnosti prema ravnopravnosti spolova. Senzibiliziranje javnosti obavljaju umjesto ženskih nevladinih organizacija koje su nedovoljno javno prisutne.

Povjerenstva koriste sve metode rada, od kampanja, zagovaranja i lobiranja do pisanih prijedloga mjera.

Povjerenstva savjetuju poglavarstvima neke od mjera koja su bitne za ostvarivanje prava žena a čije zanemarivanje ili neprepoznavanje predstavlja višestruki problem, koji se u konačnosti evidentira kao javno zdravstveni problem.

Da bi državne i lokalne politike bile prihvatljivije za sve, za žene i za muškarce, važan je imati specijalizirano tijelo - povjerenstvo za ravnopravnost spolova.

Povjerenstva u Istri:

Prema definiciji Ujedinjenih naroda uvođenje načela ravnopravnosti spolova je "proces procjenjivanja implikacija koje za žene i muškarce ima svako planiranje, uključujući zakonodavstvo, politiku i programe, u svim područjima i na svim razinama. To je strategija pretvaranja interesa i iskustva i žena, kao i muškaraca, u cjelovitu dimenziju planiranja, provedbe, nadzora i vrednovanja politika i programa u svim političkim, gospodarskim i društvenim sferama, kako bi muškarci i žene dobili jednako i kako se nejednakost ne bi ponavljala."

UN su posebnom Konvencijom o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena, te organizacijom svjetskih konferencija i zasjedanja Generalne skupštine poticale države članice prema realizaciji preuzetih obveza i opredjeljenja.

Stoga je i Republika Hrvatska, nakon svjetske konferencije o ženama u Pekingu, 1995.g. donijela prve akte posvećene ženama, pa je donijela prvu Nacionalnu politiku Republike Hrvatske za promicanje jednakosti (prosinac 1997.g.), kojom se naziru elementi potrage za integriranjem rodnog aspekta u javne politike.

Tom Nacionalnom politikom osnovano je međuresorno tijelo – Povjerenstvo za pitanja jednakosti, koje je trebalo utjecati na rad ministarstava u pripremi zakona i drugih akata, kako bi svi temeljni dokumenti odgovalali principima ravnopravnosti spolova.

Institucionalni razvoj podrške ženama s godinama se širio pa imamo Zakon o ravnopravnosti spolova, novu i detaljniju Nacionalnu politiku za promicanje ravnopravnosti spolova, Ured za ravnopravnost spolova i Pravobraniteljicu za ravnopravnost spolova.

Smatrajući da institucionalna podrška na nivou države nije dostatna za ostvarivanju prava žena i promjene u prioritetima lokalnih politika, osnivanje gradskih i županijskog povjerenstva nalazimo važnim iskorakom na koji su se odlučile jedinice lokalne samouprave.

Koristeći prostor koji je otvorila prva Nacionalna politika, Centar za građanske inicijative je tokom 1998.godine lobirao da se na području Istarske županije osnuje savjetodavno tijelo Poglavarstva županije. Rezultat te aktivnosti desio se je u siječnju 1999. g. kada je aktom Poglavarstva Istarske županije, osnovano Povjerenstvo za jednakost spolova u Istarskoj županiji.

Od 1999.g. godine do danas Povjerenstvo je radilo na promociji načela ravnopravnosti spolova i promociji žena u Istarskoj županije, poticanju aktivizma žena i prevenciji i suzbijanju svih oblika diskriminacije žena.

Povjerenstvo je predložilo tekst DEKLARACIJE o promicanju jednakosti spolova koji je 2001. godine usvojila Skupština Istarske županije.

Povjerenstvo je:

- podizalo svijest o potrebi veće podrške ženama u području poduzetništva i ekonomske samostalnosti žena,
- poticalo je aktivizam žena, uključivanje žena u političke i izborne aktivnosti, ostvarilo suradnju s vijećnicama,
- potaknulo osnivanje gradskih povjerenstava za ravnopravnost spolova, koja su osnovana u 7

gradova u Istri i podržalo edukacije novih članica povjerenstava kako bi njihova savjetodavna uloga bila što učinkovitija,

- ostvarilo suradnju s drugim tijelima za promociju ravnopravnosti spolova, posebno s Odborom Primorsko goranske županije, ali i s drugim županijama, s Uredom za ravnopravnost spolova, Pravobraniteljicom za ravnopravnost spolova,
- posebno poticalo aktivnosti protiv nasilja nad ženama, te prevencije ženskog zdravlja,
- uključilo se u aktivnosti za rodno osjetljivo obrazovanje, obrazovanje za ljudska prava i toleranciju a protiv svih oblika nasilja i isključivosti.

Iza nas je dobra suradnja gradskih i županijskog povjerenstva, koja se posebno manifestira u zajedničkom provođenju kampanje za veće sudjelovanje žena na kandidacijskim listama političkih stranaka. Kampanje je trajala od rujna 2004. do izbora u svibnju 2005. a povjerenstva su je provela u svim gradovima Istre pod nazivom "Bez žena više ne može".

Relativno dobar sastav kandidacijskih lista ali i izborni rezultat s dosta žena u tijelima vlasti, barem je dijelom rezultat zajedničkog napora i pritiska članica povjerenstava za ravnopravnost spolova (Skupština Istarske županija 26% žena, gradovi – prosječno 21% žena, općine – prosječno 13,9% žena vijećnica).

Članice Povjerenstava su uspješno zagovarale potrebu povećane prevencije zdravlja žena pa su gradovi (Poreč i Labin) izdvojili sredstva za screening mamografije.

Žene, članice Povjerenstava, upravo dogovaraju model organizacije skloništa i prihvatilišta za žene i djecu žrtve nasilja u Istri.

Vodimo se pravom svake žene na život bez nasilja, želimo organizirati takav sustav sklanjanja žrtava u kojem općinske, gradske pa ni županijske granice neće biti prepreka za ostvarivanje tog prava. Pri tome očekujemo da svaka općina, grad te županija sudjeluju u financiranju skloništa i prihvatilišta u Istri.

Savjetima ili pritiscima, razgovorima s nadležnima poglavarstvima i vijećima, povjerenstva rade na većem senzibilitetu za prava žena u svojim zajednicama ali i na prijedlogu konkretnih mjera intervencija koje gradovi i županija mogu poduzeti.

Biserka Momčinović
Centar za građanske inicijative
Partizanska 2d, 52440 Poreč
tel/fax: 052/452746, 452696
www.cgiporec.hr
cgiporec@zamir.net